

РЕЦЕНЗИЯ

от

доц. д-р Петър Веселинов Койчев
преподавател в „АМТИИ проф. Асен Диамандиев” – Пловдив

Относно дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор”,
в област на висше образование - 8. Изкуства,
по професионално направление - 8.3 Музикално и танцово изкуство,
докторска програма - Музикознание и музикално изкуство.

Автор: Ли Ген

Тема: **„Изследване на развитието на китайската национална опера след движението „Четвърти май“**

Научен ръководител: проф. д-р Тони Шекерджиева-Новак – АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев” – Пловдив

Със заповед № РД-27-092 от 25.06.2024 г. на ректора на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев” съм определен за член на научно жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема: **„Изследване на развитието на китайската национална опера след движението „Четвърти май“**, за придобиване на научна и образователна степен „доктор”, в област на висше образование - 8. Изкуства, по професионално направление - 8.3 Музикално и танцово изкуство, докторска програма - Музикознание и музикално изкуство. Автор на дисертационния труд е Ли Ген – докторант в редовна форма на обучение, към катедра „Класическо и Поп и джаз изпълнителско изкуство” с научен ръководител проф. д-р Тони Шекерджиева-Новак от АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев” – Пловдив.

Предоставеният ми комплект материали включва следните документи:

- автобиография;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертационния труд.

Биографични данни за докторанта:

Ли Ген е роден през 1992 г. в Панджин, провинция Ляонин, Китай. В периода от септември 2011 г. до юни 2015 г. той учи в колеж Донгчан към университет Ляочън, специалност Вокална музика. През 2019 г. завършва Консерваторията по музика към университета Ляочън, специалност Вокална музика. В момента учи Арттерапия при Лили Тумбева, специалист в областта на когнитивната психология и психотерапия. Ли Гън изпълнява оперни арии и художествени песни на различни езици: италиански, немски,

френски, руски, латински, испански, чешки, португалски, норвежки, фински и др. Участва в концерт-спектакълът "VIVAT BACCUS", в който работи съвместно с имена като: Апостол Миленков, Виктория Василенко, Вилиана Димитрова и режисьорът Стефан Прохоров. Участва в операта "Любовен еликсир" и мюзикъла "Син понеделник" в Римска опера. Носител е на редица престижни награди.

Актуалност на темата:

Представеният дисертационен труд „Изследване на развитието на китайската национална опера след движението „Четвърти май““ засяга научно поле, което е твърде малко изследвано в музикознанието. По-голямата част от изследванията свързани с китайската национална опера се фокусират предимно върху съпоставяне на развитието на китайските и западните творчески техники. От друга страна тясно специализираните публикации свързани с развитието на китайската национална опера след движението „Четвърти май“ са все още твърде оскъдни. Липсва задълбочено изследване на политическото, социалното и културното положение и тяхната връзка с китайската опера през този период, обхващащ вече повече от 100 години. Всичко това обуславя актуалността на темата на дисертацията.

Структура и съдържание на дисертационния труд

Представеното от Ли Ген научно изследване е с обем от 159 страници. Включва въведение, девет глави, заключение, две приложения и библиография. Дисертацията е прегледно структурирана и подредена. Използваният език е на нужното ниво, като се има предвид, че не е родният език на докторанта.

Въведението разкрива основните насоки при разгръщане на изложението: историографска, теоретична, методическа и обосновава избора на автора към избор на темата. В уводната част също така Ли Ген дефинира понятията „традиционна китайска опера“, „национална китайска опера“, „китайски мюзикъл“ и разликите между тях. Ясно е изложена основната цел на дисертационния труд, предмета, обекта и методологията на изследването.

Първа глава е под заглавие „Влияние на движението „Четвърти май“ върху китайската национална опера“. В първа подглава (1.1) е направен исторически обзор на произхода на китайската национална опера. Разяснени са исторически факти и класификации. Във втората подглава (1.2) автора разглежда културната и политическа ситуация в Китай по време на движението „Четвърти май“. Трета подглава (1.3) изследва ранния период на китайската национална опера. Направен е обзор на влиянието на композитора Ли Дзинхуей върху развитието на китайската опера. През 20-те години на миналия век детската песен и танцова драма, създадена от Ли Дзинхуей, официално открива въведението към китайската национална опера. Обект на изследване в последната подглава (1.4) е мюзикъла "Малкият художник" от Ли Дзинхуей.

Във втора глава на дисертационния труд Ли Ген поставя акцент върху творчеството на Арон Авшаломов – чуждестранен композитор с изключителен принос за китайската национална опера. Неговото творчество включва десетки произведения синтезиращи китайски музикални елементи и западни техники за оркестрова композиция. Арон Авшаломов “има принос и в създаването на китайски песни и танци с елементи на театрално изпълнение, четене, пеене и бой от традиционната Пекинска опера“ (с.33).

В тази глава е направен подробен анализ на сюжета и музиката на мюзикъла „Лейди Мън Дзян“. Произведението представлява съчетание между древна китайска легенда и иновативна музика. Автора я разглежда като симбиоза от традиционната китайска музика и западните методи за композиция и оркестрови изпълнения. Последният раздел от главата разглежда въздействието на творчеството на Арон Авшаломов върху разнообразното развитие на китайската национална опера.

Трета глава на дисертационния труд е под заглавие: „Изследване на китайската национална опера в първите години на Антияпонската война“. В тази глава автора разглежда новият тип мюзикъли създадени през първите години на Антияпонската война. Анализирани са ключови произведения като мюзикъла „Ван Джао Дзюн“ (1930 г.) и мюзикъла „Ши от Запад“ (1935 г.). Направен е извод, че тези произведения представят елементи от народната опера, музика за песни и танци и западни техники на композиция. По време на процеса на пеене се добавят диалог, хор, дует. Следва исторически преглед на създаването на операта „янгъ“ в Янан. Главата завършва с анализ на янгъ операта „Братя и сестри пионери в пустошта“ от Ван Дахуа и Ли Бо.

Четвърта глава акцентира върху операта „Белокосото момиче“, определена като основополагащо произведение на Китайската национална опера. Тази творба оказва огромно и дълбоко влияние върху по-късното оперно творчество и изпълнение. Тя не само въвежда нови певчески и изпълнителски методи, но и представя голям брой изключителни национални оперни артисти. Ли Ген прави извода, че: „Успешното ѝ изпълнение отваря нов път и нов етап в развитието на тази музика. Това произведение има голямо влияние върху създаването на художествената форма на китайската национална опера в по-късния период. На основата на „Белокосото момиче“ по-късно са създадени много опери. Така тази опера има и важна практическа стойност.“ (с.69).

Пета глава озаглавена: „Развитието на операта по време на основаването на Нов Китай“ се състои от 8 подглави. В първа и втора подглава (5.1) и (5.2) автора изследва политическата система след основаването на Китайската народна република през 1949 г., изграждането на икономиката и културата в Нов Китай. Ли Ген подробно разяснява тези събития и прави изводи за тяхното влияние върху развитието на Китайската национална опера. В раздел (5.3) е проследено развитието на китайската национална опера след основаването на Нов Китай. Подглава (5.4) разглежда последвалият период на разцвет китайската национална опера. Ли Ген констатира, че „след своя успех, операта „Белокосото момиче“ насърчава развитието на китайските национални опери. Появата на тази опера е крайъгълен камък в това развитие. От този момент, китайските национални

опери се усъвършенстват и достигат разцвет.“ (с.87). В раздел (5.5) е направен подробен анализ на операта „Сватбата на Сяо Ърхей“. В следващата подглава 5.6 автора акцентира върху уникалността на използването на традиционни китайски оперни елементи на класическата китайска опера. В последните две подглави (5.7) и (5.8) са описани характеристики на произношението, дикцията и специфичните техники на пеене на китайски език и уникалността в използването на "виртуалност".

Шеста глава със заглавие „Естетически принципи на Китайската национална опера“ включва 3 подглави. Първата подглава (6.1) е озаглавена „Единството на обективната автентичност и субективното творчество“. Китайската национална опера преминава през различни етапи в своето развитие, повлияни в голяма степен от политическата и социална среда в различните исторически периоди, а оперните реформи се извършват до голяма степен в съответствие с тези процеси. От гледна точка на творчеството, темите и съдържанието на китайските национални опери имат силна субективна креативност, съчетана с обективната автентичност на социалното развитие. В подглава (6.2.) докторанта описва единството на певческата техника и художественото изразяване в китайската национална опера. Стилът на пеене на китайската национална опера е различен от този в която и да е друга страна и най-важната му характеристика е разнообразието от методи на пеене. Автора достига до извода, че: „от историческа гледна точка оперното пеене, белкантото в китайски стил, националното пеене в нов стил и популярното пеене съществуват в различни исторически периоди от развитието на операта и са тясно свързани със създаването и културното развитие на китайската национална опера. Всичко това се адаптира към променящата се естетика на времето.“ (с. 105). Следва подглава (6.3) „Естетическата стойност на китайското национално оперно пеене.“ Ли Ген отбелязва, че стилът на пеене в китайската национална опера се адаптира към променящата се естетика на времето. Певците от различни епохи, пеейки една и съща опера, не само променят личните си стилове, но също така променят методите си на пеене, което напълно отразява приобщаването на китайските национални опери в контекста на епохата.

В седма глава автора засяга трудната еволюция на китайската опера в периода на "Културната революция" (1966–1976). През този период в оперното изкуство в Китай настъпва застой и упадък. „Културната революция“ е политическо движение и същността му в културната област е да ликвидира така наречените литературни и артистични кръгове. Политическото движение се засилва, а идеологическата тенденция на литературата и изкуството става все по-голяма, което нанася сериозни поражения на китайската национална опера. През това десетилетие не само не се създават нови опери, но дори най-добрите оперни произведения от миналото са подложени на унищожителна критика и забранени.

Осма глава под заглавие „Бързото развитие на китайската национална опера в периода на възстановяване“. В подглава (8.1) Ли Ген в хронологичен ред проследява възстановяването и новия подем на литературата и изкуството в Китай през периода 1976 -

1986 г. Докторанта разяснява тези събития и прави изводи за тяхното влияние върху развитието на китайската опера. Автора продължава с анализ на сюжета (8.2) и музиката (8.3) на китайското оперно произведение „Дъщерята на партията“. В следващата подглава (8.4) Ли Ген описва формирането на китайска национална оперна система на изпълнение и позоваването на опита на западното оперно изкуство в китайската опера. Подглава (8.5) е свързана със заимстването на изпълнения в свободен стил от традиционната китайска опера. Характерно за китайската национална опера е твърдото придържане към стремежа на национален характер на оперното и изпълнителско изкуство. Изведен е следният извод: „Накратко, китайската национална опера се основава на реалистичното изпълнение, характерно за театрална драма, но не се ограничава само до това, а се основава на факта, че операта също има лирични характеристики на базата на реализъм, комбинирайки методите на виртуално и свободно изпълнение на традиционната китайска опера“ (с. 121). Последната подглава (8.6) е озаглавена „Белканто“ на Изтока и сливането на китайско и западно пеене“. Описва въвеждането и разпространението на популярния метод на пеене на западната опера „Белканто“ в Китай.

Девета глава под заглавие „Просветление и бъдеще на развитието на китайското национално оперно изкуство“, описва съвременното статукво и съществуващите проблеми, които се наблюдават в това изкуство в Китай. Очертава какъв според автора трябва да бъде бъдещия път на китайското национално изкуство. Ли Ген акцентира върху това, че развитието на китайската опера в бъдеще може бъде постигнато чрез: придържане към националната характеристика на китайски национални оперни представления; създаване на отворена ориентация към националната културна идентичност; изследване на разнообразието в оперното изпълнителско изкуство; културен обмен.

В заключението Ли Ген прави синтезирано и точно обобщение на своите изследвания. В него се твърди, че поставената основна цел е успешно изпълнена.

Подкрепям изцяло посочените приноси, които са изведени коректно от автора и отразяват адекватно постигнатото от него в докторската дисертация.

Препоръчвам същинската реферативна част на разработения от докторанта автореферат да бъде разширена с по-подробно описание на всички глави от дисертационния труд.

За настоящата процедура докторантът представя 3 публикации: „Музикални особености на жанра Ар Жън Джуан в североизточен Китай“; „Ранният етап в изследването на китайската национална опера“; „Възходът на китайското движение „янг“ и раждането на „Братя и сестри пионери в пустошта“. Видно е, че посочените публикации са тясно свързани с изследваната проблематика на труда, който логично финализира научноизследователските търсения на докторанта до момента.

Въз основа на всичко казано до тук потвърждавам актуалността и приносния характер на представения дисертационен труд и предлагам на Уважаемото жури да присъди на Ли Ген образователната и научна степен „доктор“.

26.02.2024 г.

Изготвил рецензията:.....
(доц. д-р Петър Койчев)